

NaturTech.cz

Proč studovat přírodní a technické obory

Geografie času – aplikace do výuky

Robert Osman [osman@mail.muni.cz]

LETNÍ GEOGRAFICKÁ ŠKOLA

23.8. – 25.8.2011

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

- **každodenní chování lidí** (každodenní aktivity)
 - nejen v prostoru ale i v čase → v časoprostoru
 - časový rozvrh ovlivňuje prostorové chování a naopak
 - časové rozvrhy se podílejí na utváření míst
 - prostorová i časová teritorialita
-
- čas se stává komoditou, zbožím → obchoduje se s ním
 - stává se významným geografickým tématem

- **Stig Torsten Erik Hägerstrand (1916–2004)**
- švédská universita v Lundu
- 60. léta 20. století
- čas vyzdvižen na úroveň rovnou prostoru

- vytvořen soubor nástrojů popisující časoprostor
- migrační studie
- prognóza časového chování budoucí generace

- **cesta** (path)
- **stanice** (station)
- **omezení** (constraints)
- **svazek** (bundle)
- **projekt** (project)
- **prisma** (prism)
- **podmínky** (conditions)
- **rytmizátor** (pacemakers)

aquarium biography budgeting
bundle capability cells coexistence
choreography collision constraint
context contiguity continuous
corporeality coupling creation
crowding elementary event everyday life
diorama domain fabric
fibre finitude friction grain
structure individual indivisible
landscape life-path mindscape
mix neighbourhood niche now-line
path pocket population prism
process project sequence
situation station synchronisation
synchronisation time-space togetherness
touch transformation trajectory weave

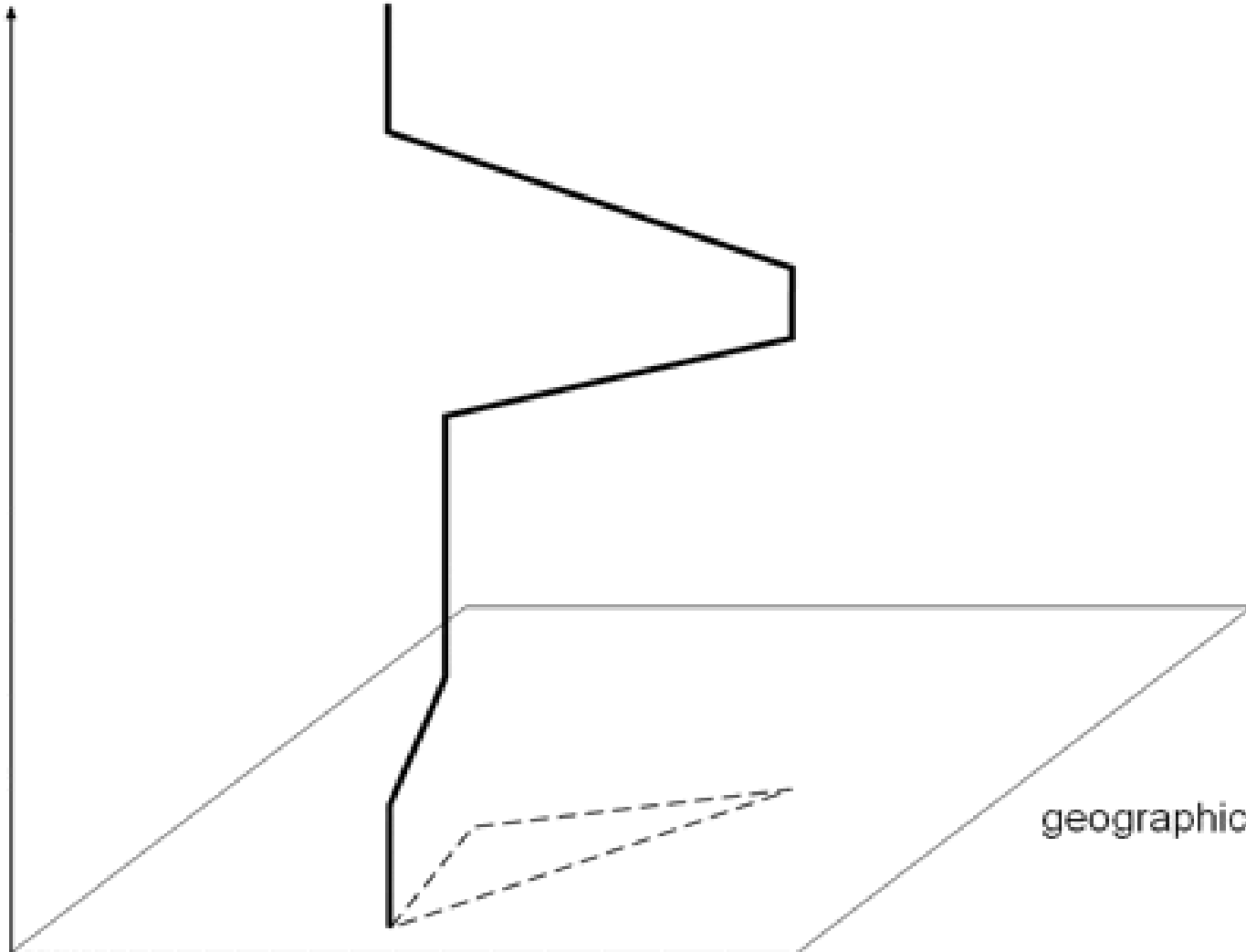
- nástroj cesty je založený na průchodu jedince životem
- každý okamžik jeho dráhy se odehrává v určitém prostoru
- životní čas je kontinuální a z podstaty života nedělitelný
- tento průchod lze popsat jedinou spojitou cestu prostorem

- cesta životní (life path)
- cesta týdenní (week path)
- cesta denní (day path)

- pohyb člověka lze tak díky konceptu cesty velmi snadno vykreslit do trojdimenzionálního grafu a graficky zapsat jedincovu dráhu prostorem za určitý časový úsek

time

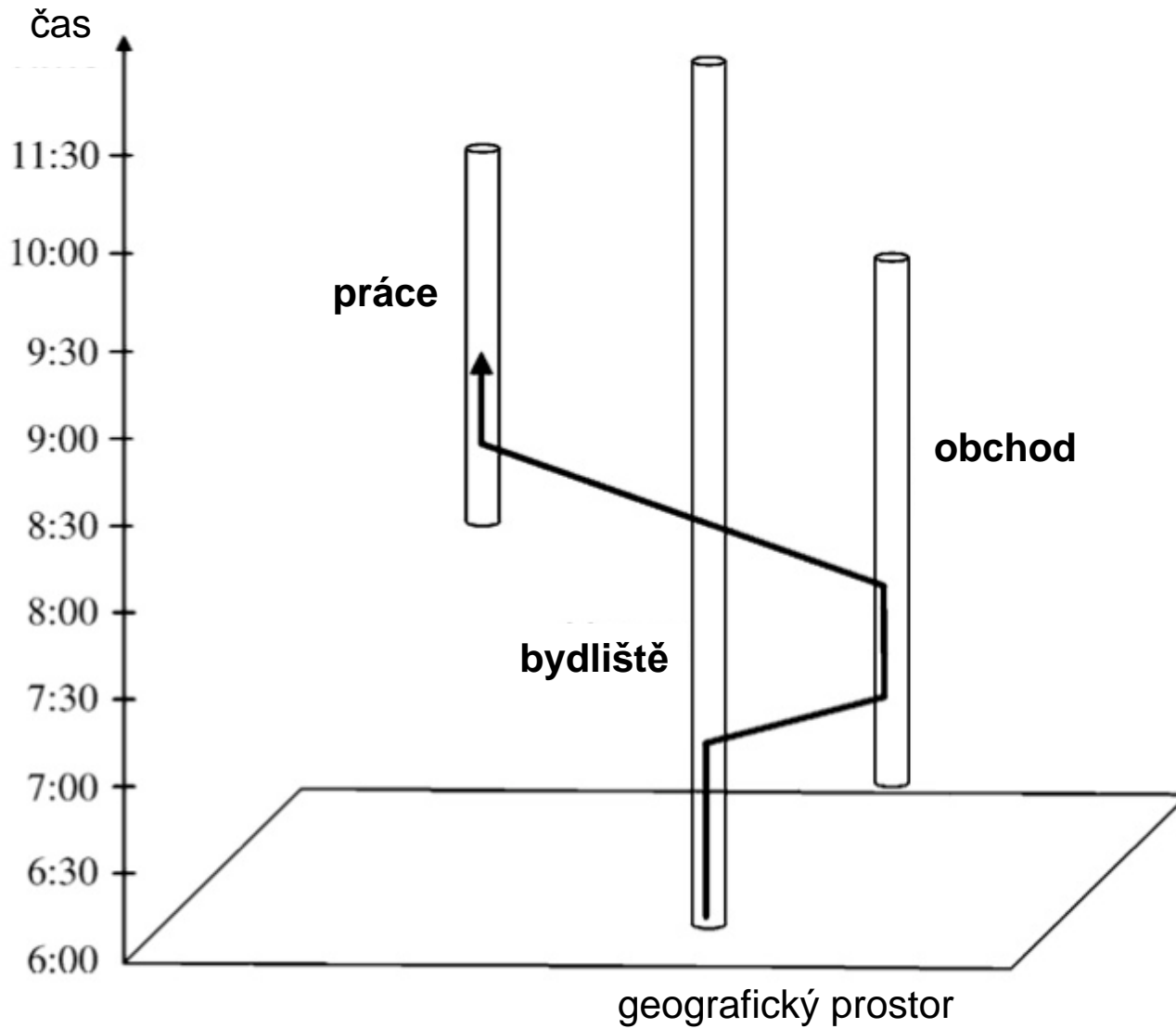
geographic space

- stanice jsou určité konkrétní místa, lokality
- dochází nich k realizaci určitých aktivit
- prochází skrze ně časoprostorová trajektorie, cesta
- cesta je ve stanicích vždy jen cestou časem, nikdy ne prostorem

- často se o nich hovoří jako o pilířích nebo tubách
- lokalita se stává stanicí příchodem individua / jeho cesty (path)
- zůstává jí setrváním individua / jeho cesty (path)
- a přestává jí být opuštěním individua / jeho cesty (path)

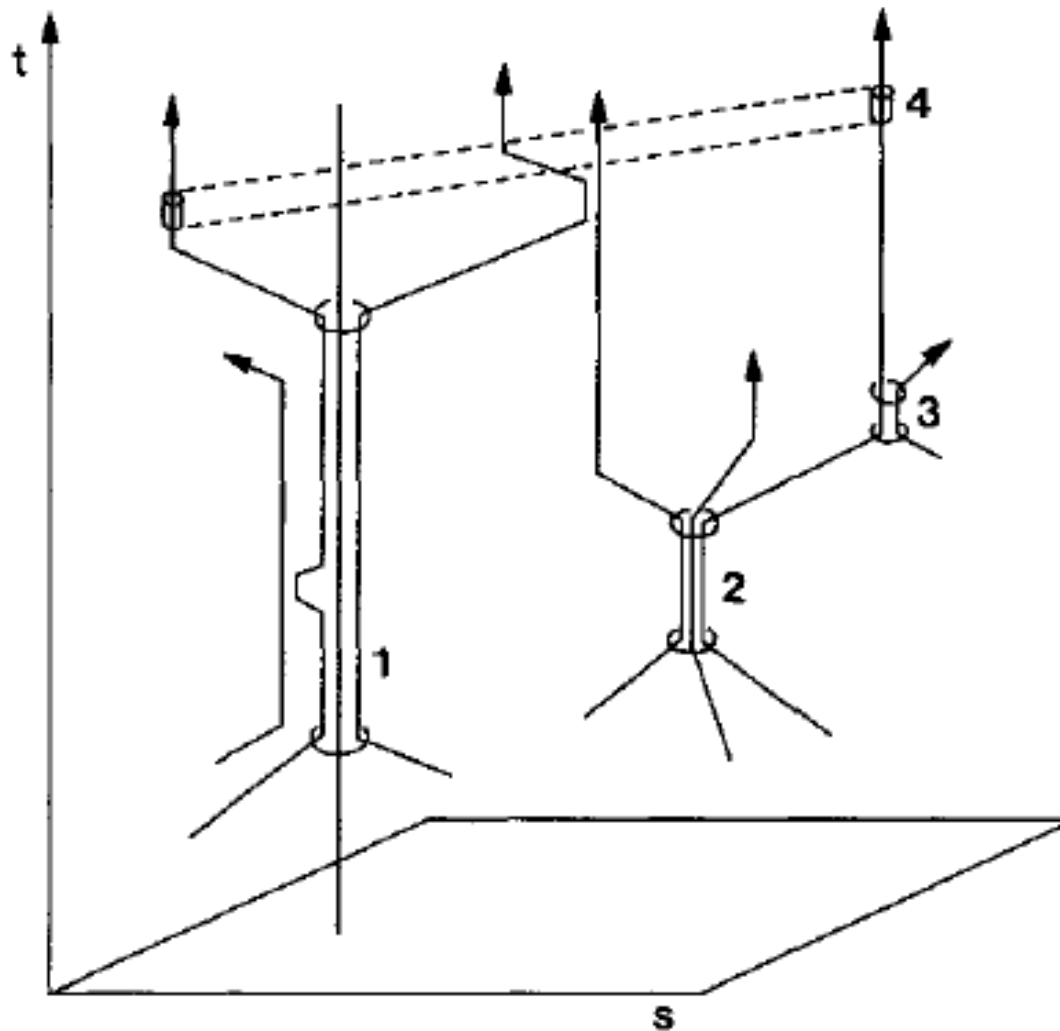
- bydliště, zastávka MHD, obchod s potravinami, pracoviště, restaurace
- jakákoliv místa, kde se člověk zastaví

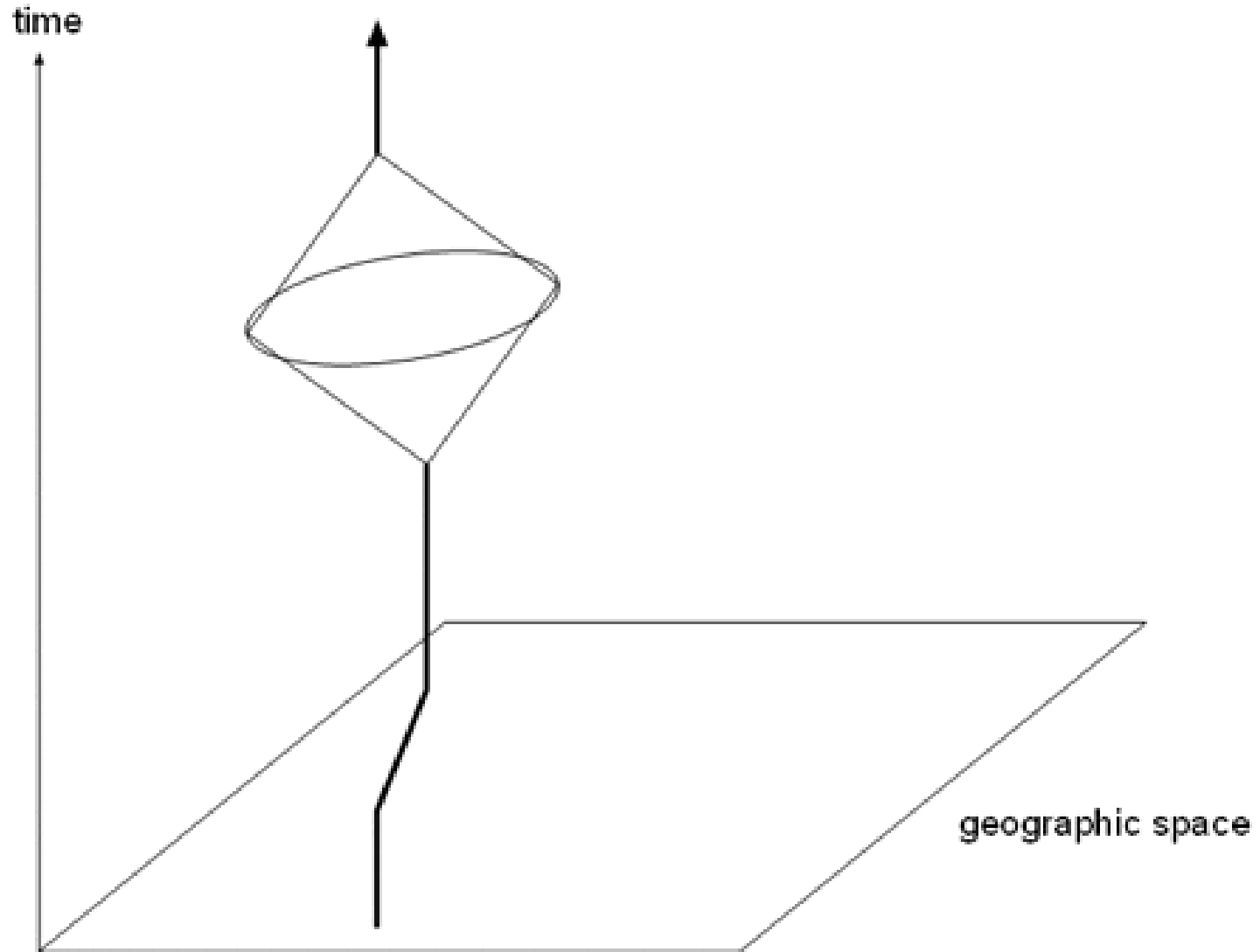
- *svazek* je ta část časoprostoru
- v kterém se v jedné *stanici*
- setkávají dvě a více *cest* jedinců, objektů, informací

- jde tedy o místa, kde se setkávají jednotlivé *cesty*
- v průběhu všedního dne tak většina lidí prochází dvěma nejvýraznějšími *svazky*, což jsou bydliště a pracoviště

- prisma je definováno jako část časoprostoru, která je pro jedince vyznačená jeho *dosažitelným prostorem* v určitém časovém intervalu (ostrov dosažitelnosti hodiny, dne, týdne atd.)
- základní organizační časoprostorovou jednotkou lidského života je den
- základním principem chování jedince v této jednotce je *návrat*
- jedinec může během dne dosáhnout jen takového prostoru, z kterého se je schopen vrátit do výchozího bodu dne
- celodenní *prisma* lze dále rozložit na několik menších, kde je však princip návratu nahrazen principem danosti výchozího a cílového bodu
- dílčí *prismata* se jedinci otvírají například v průběhu polední přestávky, přesunu do zaměstnání, přesunu zpátky do výchozího bodu dne atd.
- *prisma* se otevírá při každém přechodu z jedné *stanice* do jiné

- na jedincovo chování, působí řada omezení
- tato omezení lze vyjádřit na základě fyzikálních termínů
- tři základní typy omezení: fyziologická, styková, mocenská.

- **Fyziologická omezení**
- jsou odvozena z biologické konstrukce každého jedince a jeho potřeb
- minimální délka spánku, množství, frekvence a délky příjmu potravy, hygieny
- využitelná část dne

- **Styková omezení**
- jedinec potřebuje k většině výkonů svých aktivit i jiné osoby, nástroje, infrastrukturu či prostory
- kde, kdy a na jak dlouho se jedinec smí, popřípadě musí, setkat s jinými osobami či objekty
- jedinec nemůže být vždy a všude se všemi

- **Mocenská omezení**
- Hranice mocenského systému společenstva
- legislativní pravidla, ekonomické bariéry nebo nastavení individuálních vazeb a vztahů
- jedinec smí nebo je schopen provozovat určité aktivity v určitém čase na určitém místě

- zcela obecné podmínky lidské existence.
- nedělitelnost lidské bytosti a mnoha dalších objektů reálného světa
- časová ohraničenost lidského života
- omezená schopnost participovat na více než jedné aktivitě současně
- spotřeba určitého času, a to při jakékoliv aktivitě
- spotřeba určitého času při pohybu prostorem
- omezenost absorpční kapacity, a to jakéhokoliv prostoru
- omezená schopnost lokalizovat se dle vlastních fyzických rozměrů do okolního prostředí
- zakotvenost každé situace v situacích minulých

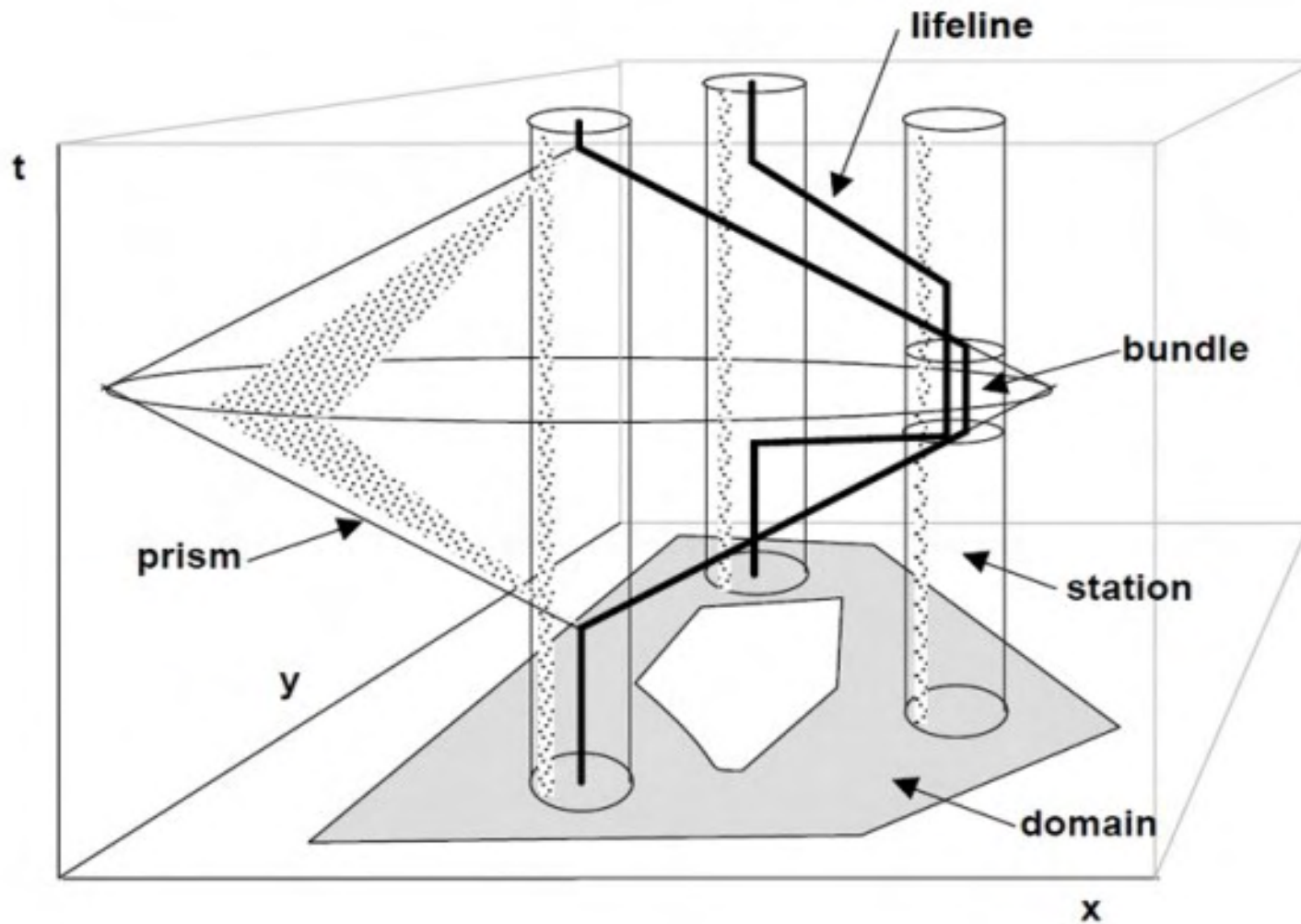

- jedinci mají své cíle
- jejich chování je dlouhodobě cíleně orientované

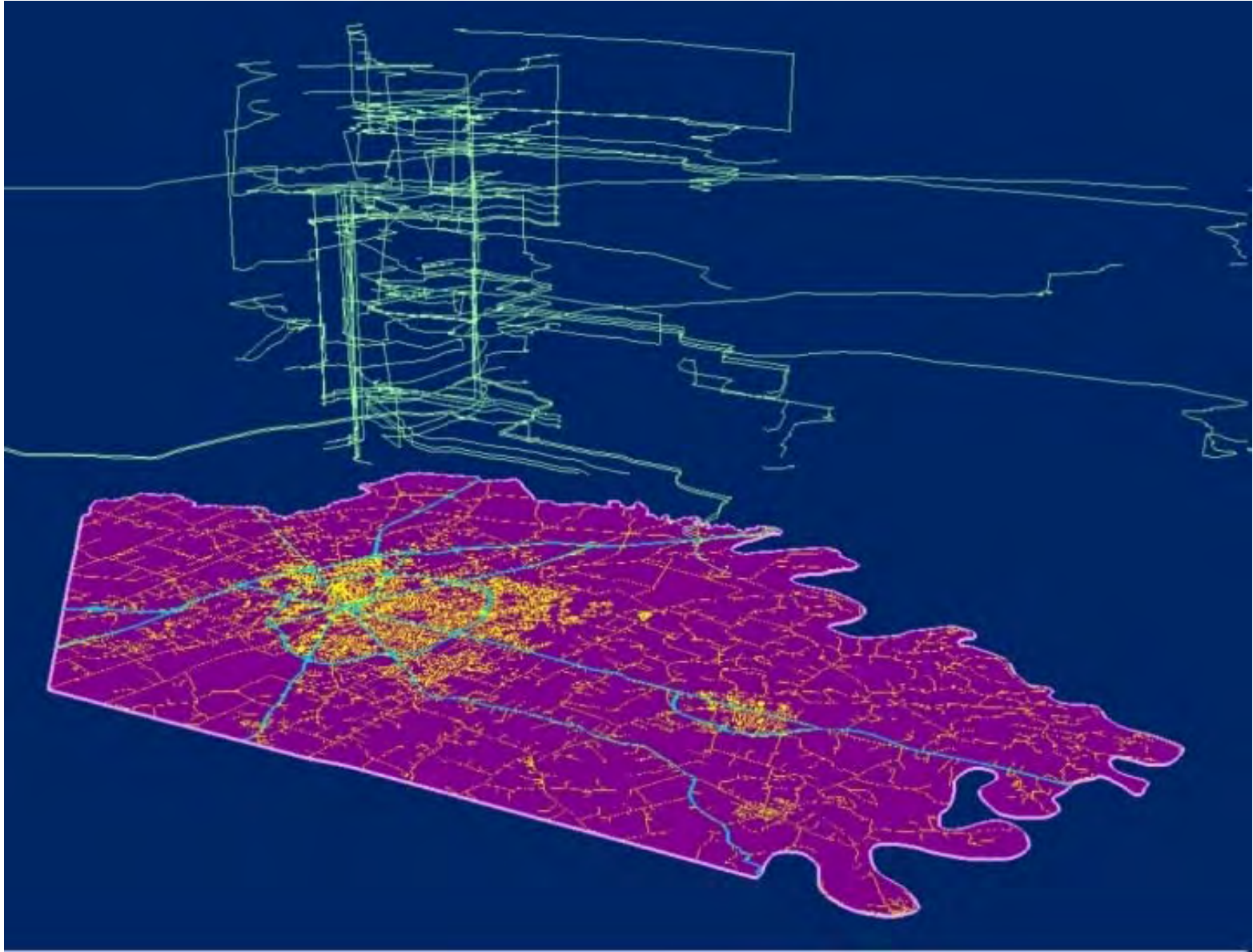
- projekt je soubor aktivit, které vedou ke stanovenému cíli
- soubor aktivit musí být logicky a záměrně provázán
- tyto aktivity na sebe nemusí nutně časově a prostorově navazovat

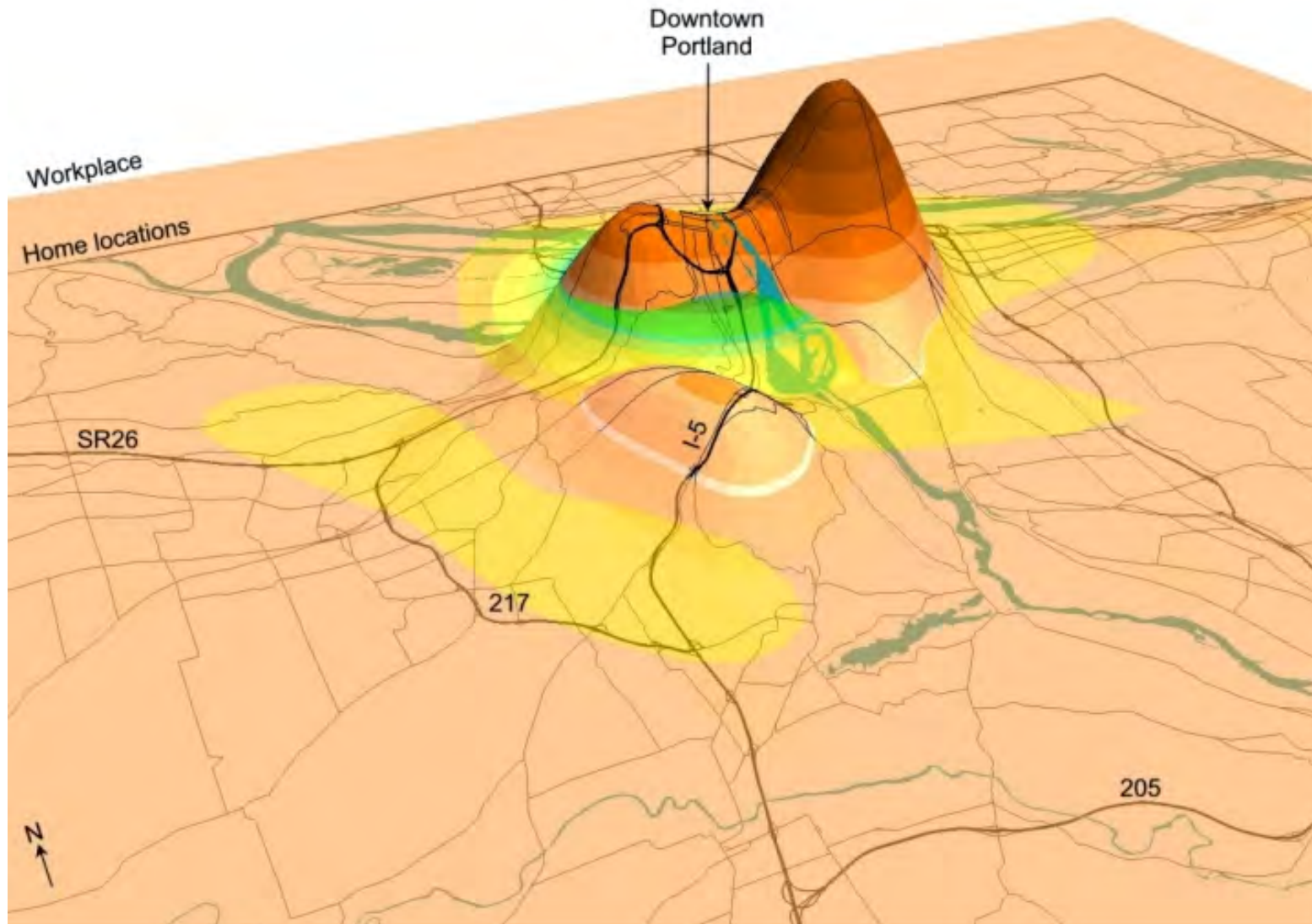
- projektů může mít každý jedinec celou řadu
- mohou být krátkodobějšího, jiné dlouhodobějšího charakteru
- mohou existovat aktivity, které jsou součástí dvou a více projektů zároveň

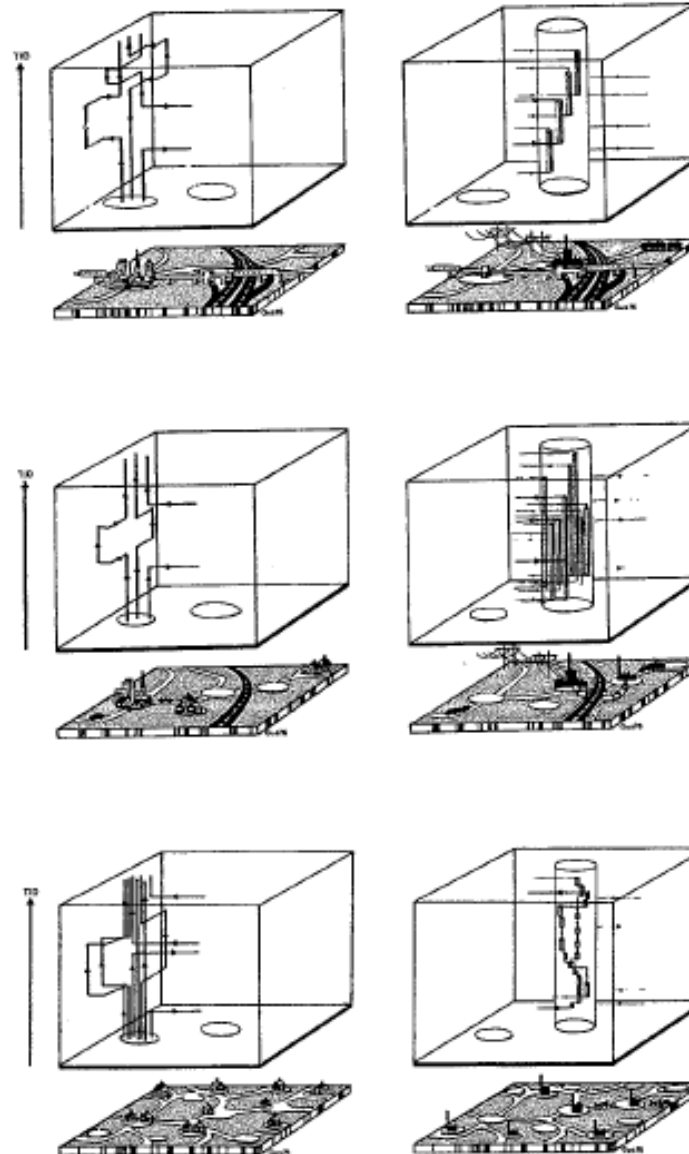
- projekt skrze své aktivity podléhá základním časoprostorovým *podmínkám a omezením*

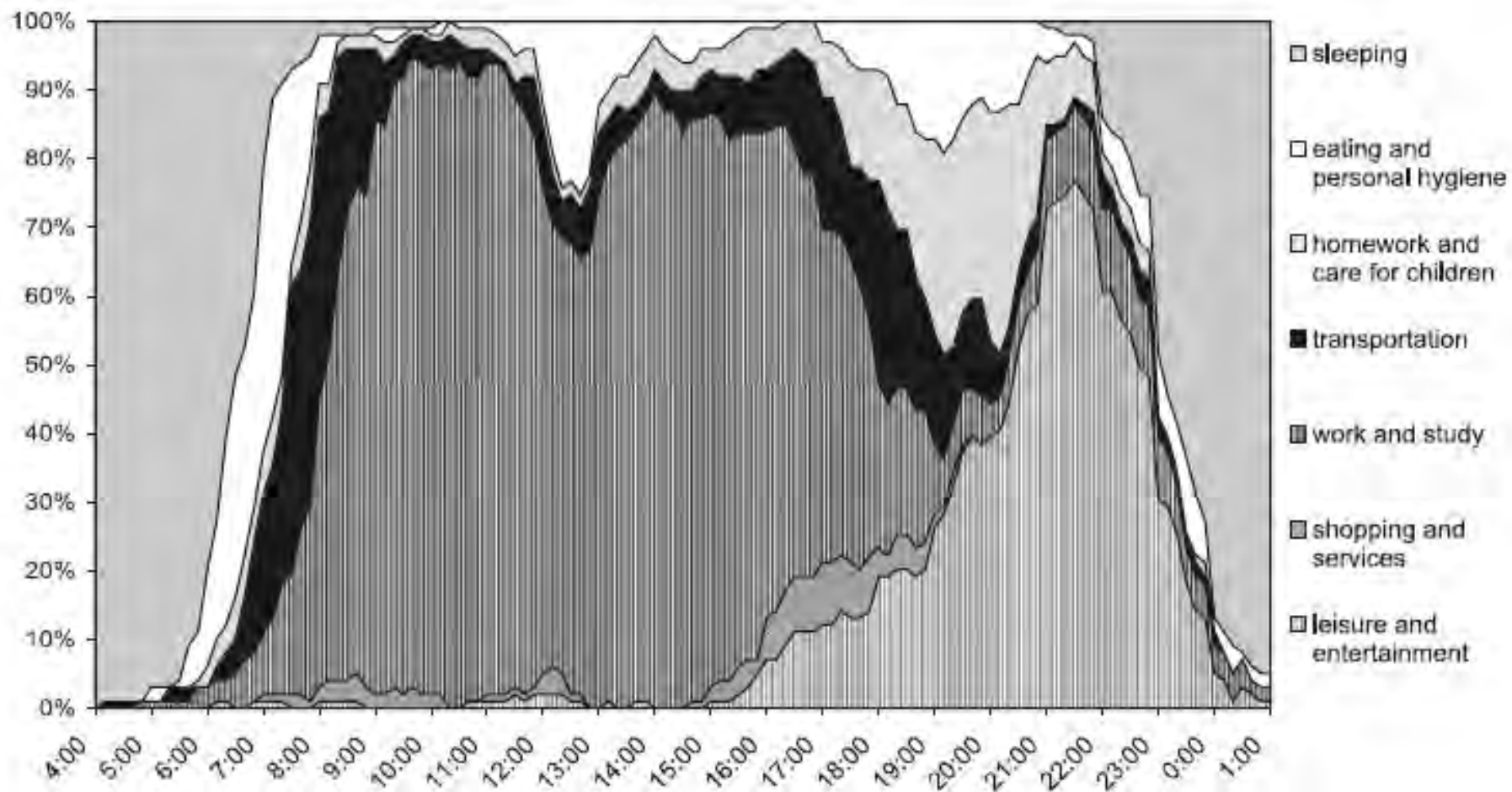

Distribuce aktivit ve všedním dni (n = 99)

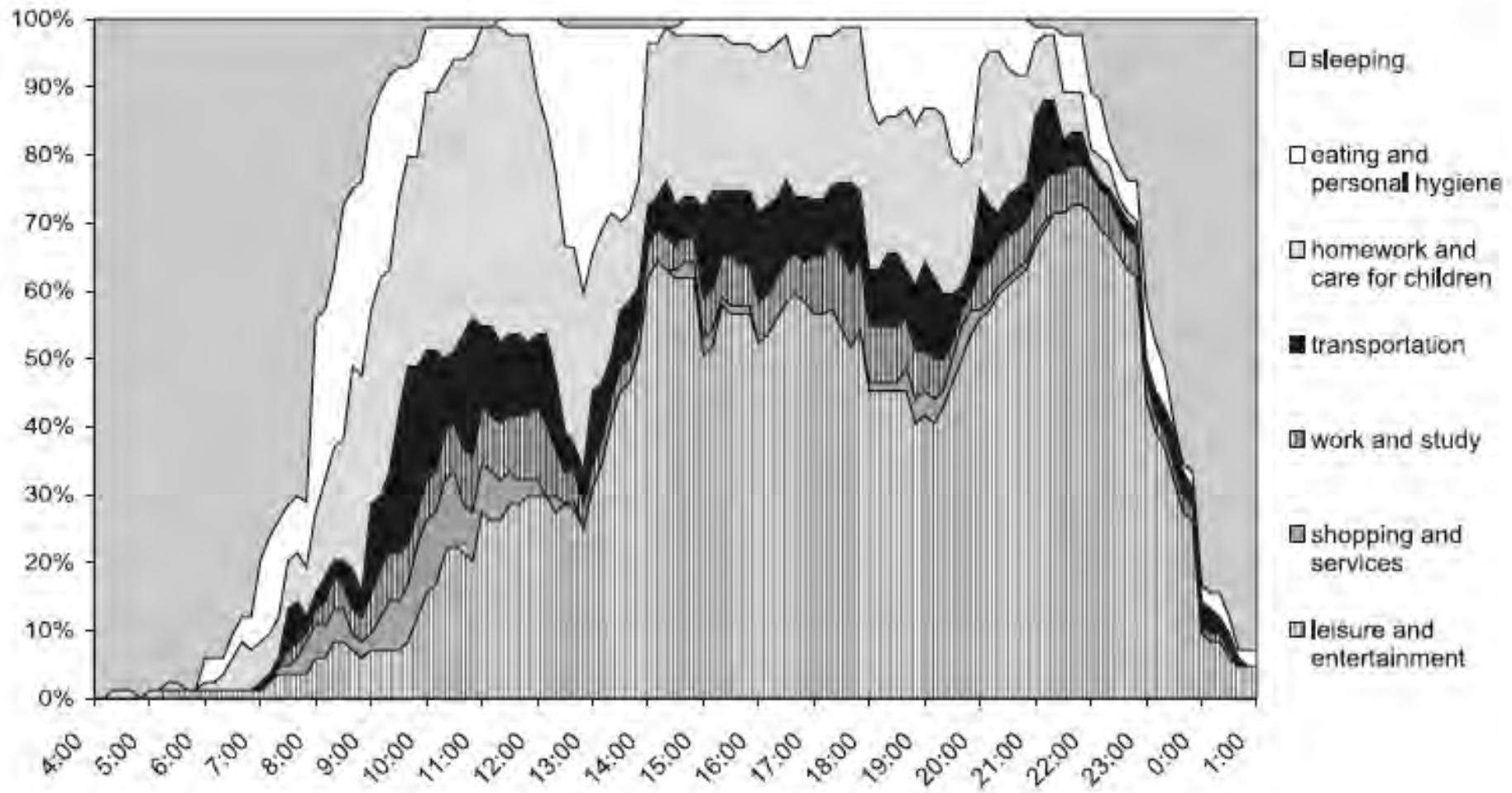
masarykova univerzita / geografický ústav / centrum pro regionální rozvoj

Distribuce aktivit o víkendu (n = 84)

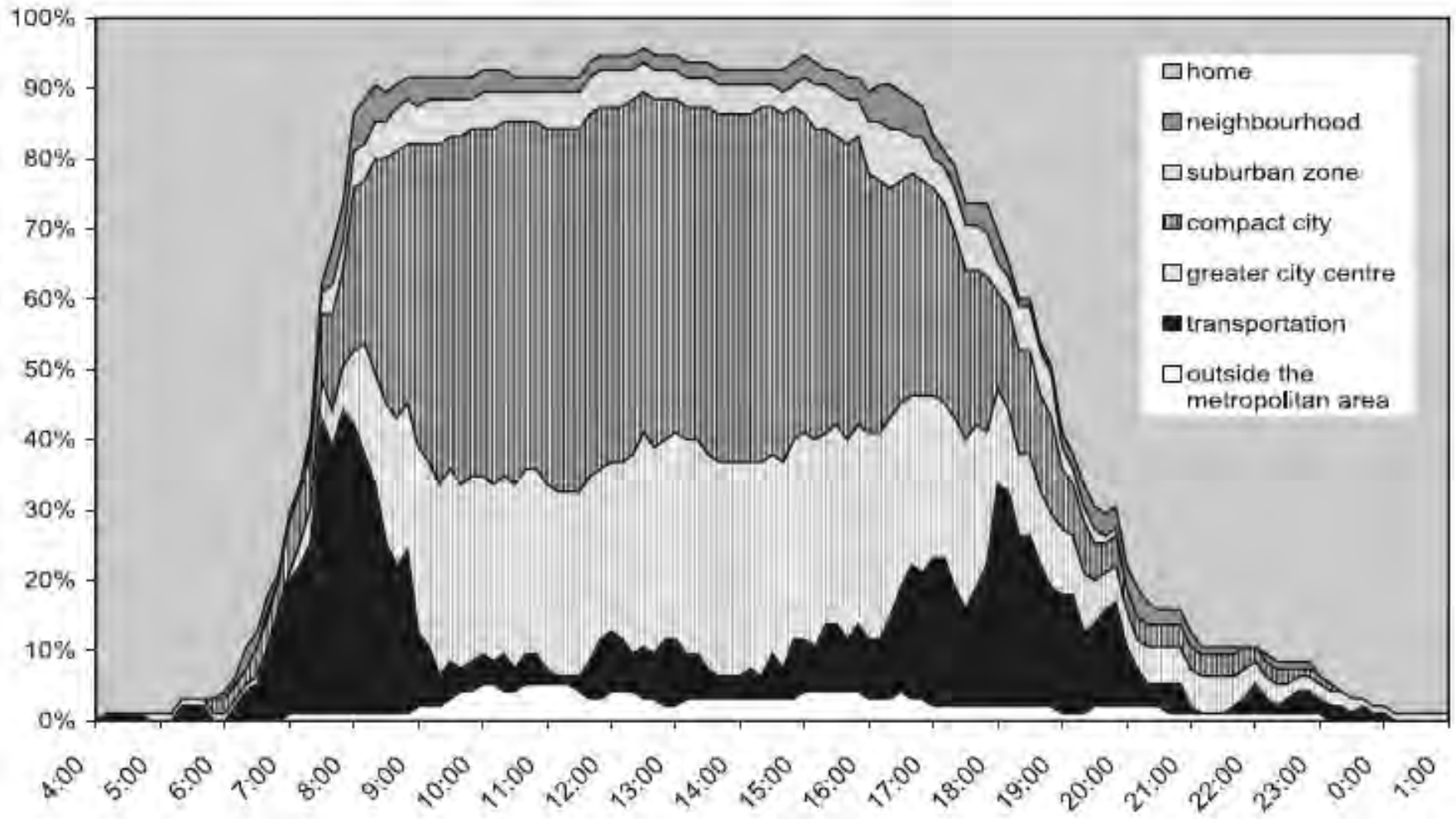
masarykova univerzita / geografický ústav / centrum pro regionální rozvoj

Prostorová mobilita ve všedním dni (n = 99)

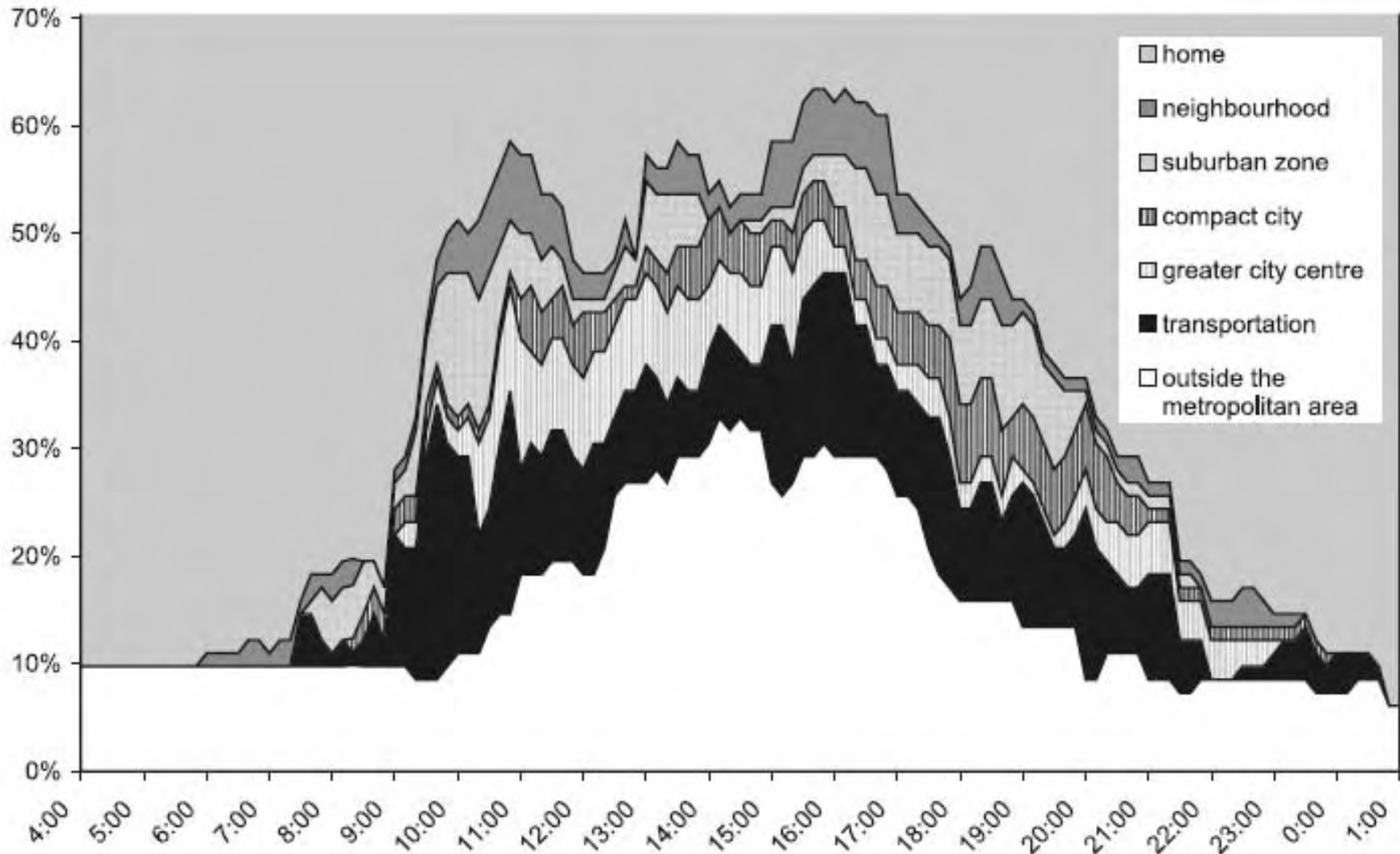
masarykova univerzita / geografický ústav / centrum pro regionální rozvoj

Prostorová mobilita o víkendu (n = 84)

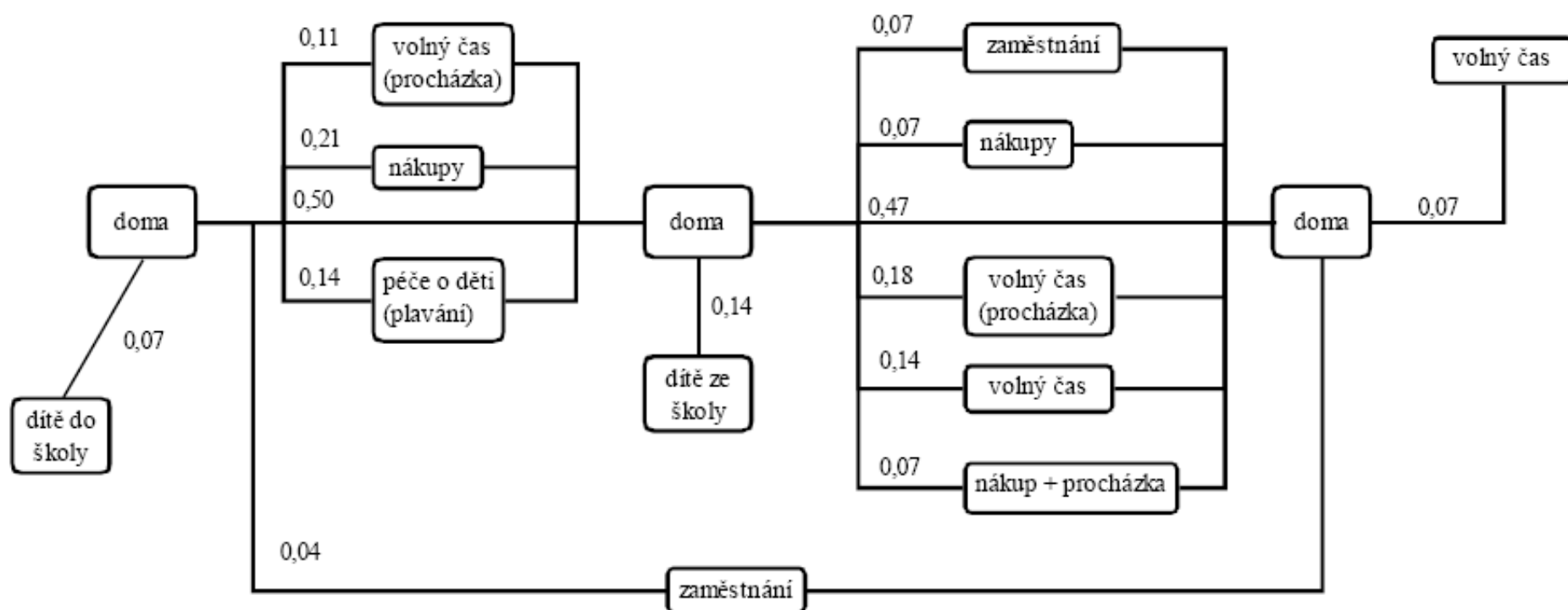
masarykova univerzita / geografický ústav / centrum pro regionální rozvoj

Struktura všedního dne maminek

masarykova univerzita / geografický ústav / centrum pro regionální rozvoj

Prosím o vyřešení spoje č. 12 tramvaje od zastávky Zvonařka. Nejsme spokojeni s jízdním řádem, který navrhuje asi ten, kdo nejezdí. **Normální lidé chodí do práce na 6 hodinu** a není možné se dostat po městě Brně bez problémů, v mém případě do Králova Pole na Purkyňovu.

Mohli byste mi, prosím, sdělit důvod, proč se v prázdninovém režimu zrušil např. autobus č. 75, 7:16 z Bílovic nad Svitavou, který byl prodloužen až do Slatiny, nádraží? Nepletu-li se, tak poslední autobus z Bílovic, který je takto prodloužen, jede nyní v 6:16, tj. o hodinu dříve. **Na Černovic-
kých terasách je zaměstnáno čím dál více administrativních pracovníků, jejichž pracovní doba skutečně nezačíná v tradičních šest či sedm hodin, ale spíše v osm a není výjimkou i později.**